

## **РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ФРАНЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

**Ємельянова Є. С.**, канд. філол. наук, завідувач  
кафедри мовної підготовки

Харківський національний технічний університет  
сільського господарства імені Петра Василенка

Досвід Франції у розробці загальгоевропейських принципів організації вищої освіти, демократичних засад у діяльності університетів є важливим для всіх освітян країн-учасниць Болонського процесу. Загальновідомою і загальновизнаною є не лише велика культурна спадщина Франції, зокрема в галузі освітньої діяльності, але також її відкритість до нових віянь. Саме тут ще у 1968 році відбулося кардинальне переосмислення традиційних освітніх принципів, що призвело до радикальної реформи освітньої системи в дусі її демократизації, визнання необхідності самоосвіти та розкриття індивідуальних граней особистості.

Болонська декларація сформулювала вимоги та критерії до національних систем вищої освіти у світлі утворення єдиного європейського освітньо-наукового простору. Цей документ підкреслює, що „Європа Знань – незамінний чинник суспільного та людського розвитку, консолідації та збагачення європейського громадянства, надання знань, необхідних для того, щоб відповідати на виклики нового тисячоліття, посилення значення спільних цінностей, що належать до єдиного соціокультурного простору” [1, 24]. Неможливо переоцінити роль бібліотеки в організації самостійної роботи, а значить, і самоосвіти та самовдосконаленні сучасних європейських студентів.

З досвіду науково-педагогічних стажувань у Франції можемо констатувати, що сьогодні в більшості випадків

бібліотеки вищих навчальних закладів Франції входять до складу Центрів документації та інформації (CDI – Centre de Documentations et d' Informations), як у Національному університеті м. Клермон-Овернь, Сільськогосподарському навчальному закладі імені Жака Бюжо м. Мель; або до Центрів документації та пошуку (CDR – Centre de Documentations et de Recherches), як у Національній сільськогосподарській Школі харчової та молочної промисловості м. Сюржер, Вищій Національній Школі аграрної освіти м. Тулуза та Вищій аграрній школі м. Анже. В таких Центрах можна знайти необхідну інформацію не тільки на паперових, але й на електронних носіях, скористатися засобами комп'ютерного зв'язку, зокрема Інтернетом.

Проблема опанування інформацією, а звідси і проблема самостійної роботи, являє собою одну з найбільш актуальних у підготовці студентів. Завдання сучасної освіти полягає в тому, щоб підготувати фахівця, який володів би не тільки певною сумою знань, але міг би й у подальшому самостійно поповнювати їх, удосконалюючи свою професійну підготовку. Тільки ті знання, до яких студент прийшов самостійно через власний досвід, думку і діяльність, стають дійсно міцним його надбанням. Зауважимо, що робітники інформаційних Центрів (бібліотекарі, консультанти та документалісти) не тільки допомагають у розшуку інформації, але й проводять цикл спеціальних занять для студентів перших років навчання. Метою цих занять є знайомство студентів із методикою самостійного ефективного розшуку, аналізу та синтезу інформації. Пані Естель Ферлей, бібліотекар-документаліст, яка відвідала Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка під час щорічного студентського конкурсу для проходження стажувань на підприємствах аграрного профілю Франції, зауважила, що сучасні рекомендації щодо розшуку інформації при самостійній роботі студентів

не передбачають нав'язування однієї уніфікованої системи. Навпаки, вони застаються відкритими та гнучкими, придатними для використання в окремих випадках. Це зумовлюється зокрема тим, що Франція має надзвичайно інформативну базу стосовно методології і техніки розшуку необхідної інформації. Спеціальні програми передбачають оперативне донесення всієї інформації на рівні психологічного сприйняття різних моделей, використання як звичайних, так і надсучасних технологій та знарядь з розгалуженою системою електронного контролю за всіма процесами [3, 38]. При цьому рекомендації для ефективної організації самостійної роботи повинні бути багатоцільовими (придатними для використання у досягненні різноманітних цілей, поставлених у процесі планування завдання); гнучкими (прийнятними для використання в різних обставинах); відкритими (їх можна й далі розширювати та уточнювати); динамічними (перебувати у постійному розвитку відповідно до потреб користувачів); легкими для сприйняття (представлені у легко зрозумілій формі та придатні для використання тими, кому вони адресовані); недогматичними (не повинні бути однозначно прив'язаними до певної освітньої теорії або практики).

Створення зрозумілих, прозорих і логічних рекомендацій для різних категорій користувачів інформаційних Центрив вищих навчальних закладів Франції відбувається на базі тісного співробітництва між документалістами–бібліотекарями та викладачами спеціальних дисциплін. Необхідно зазначити, що навчальна самостійна робота може мати різні види: репродуктивна самостійна робота (відтворювального характеру); реконструктивна самостійна робота (укладання опорної схеми, плану, конспекту, тези, анотації, реферату тощо); творча самостійна робота (вимагає аналізу проблемної ситуації, отримання нової інформації). Всі види самостійної роботи студентів є суттєвою, значною

складовою частиною кредитно-модульної системи навчання і потребують розробки методологічних комплексів, які створюються за інноваційними технологіями з урахуванням накопиченого педагогічного досвіду і своєрідності певного навчального закладу.

Одним із поширених способів організації самостійної роботи та інтенсифікації навчання є проектна робота. Метод проектів був запропонований американським педагогом У. Кілпатріком на початку ХХ століття. Головною метою цього методу було надання учням можливості для самостійного отримання знань у процесі вирішення практичних завдань та проблем, що спонукали до пошуку необхідної інформації в різних джерелах. Сьогодні в системі вищої освіти Франції реалізація міждисциплінарних проектних робіт є обов'язковою складовою самостійної роботи студентів. Викладачі спеціальних дисциплін допомагають студентам чітко визначити тему, проблему і мету проекту, обговорюють структуру проекту та складають приблизний план роботи. В інформаційних Центрах студенти отримують рекомендації з оптимального пошуку інформації, роботі з різноманітними джерелами, створенню власної системи збереження інформації. На етапі аналізу зібраної інформації та підготовки до презентації проекту студенти працюють самостійно. Демонстрація результатів проекту (захист проекту) проводиться перед комісією, до складу якої обов'язково входять викладачі спеціальних дисциплін, викладачі мовних кафедр та представники інформаційних Центрів. Такий склад комісії дозволяє оцінити проектну роботу не тільки з урахуванням специфіки конкретної навчальної дисципліни, презентабельності та естетичності результатів, але й врахувати риторичні навички студентів, їх уміння висловити та захищати свої погляди, робити висновки, брати участь у дискусії.

Таким чином, методи вивчення і викладання в інформаційних Центрах вищих навчальних закладів

Франції допомагають студентам формувати й розвивати навички, знання та вміння, необхідні для того, щоб стати справжніми професіоналами, відповідальними і готовими до співпраці з іншими людьми. В цілому це сприяє підготовці студента до ринку праці, до майбутньої конкурентоспроможності та до активної громадянської позиції. В Європі майбутнього, що будується як суспільство знань, оволодіти стратегією навчання протягом усього життя перш за все за допомогою самоосвіти, є необхідним для того, щоб відповісти на виклики економічної конкуренції та новітніх технологій, а також для зміцнення соціальної єдності, забезпечення рівних можливостей та належної якості життя.

#### ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Франція у європейському просторі вищої освіти / Упоряд. Г. Г. Крючков, В. Б. Бурбело. – К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2005. – 169 с.
2. Je vais en France / Red. J.-P. Roume gas. – Paris: CNOUS, 2009. – 266 p.
3. Le Guide de l’Etudiant ESA. – Angers: ESA, 2006. – 178 p.